

Enhedslistens udkast til forslag til

Naturstrategi - Køge kommune 2017 -22

Hvorfor en Naturstrategi ?

Tabet af vilde arter og natur er et af de største, uløste problemer, Danmark står overfor, og måske endda større end klimaforandringerne, fordi de arter, der uddør, vil være væk for evigt.

De stigende temperaturer bliver det svært at gøre noget ved på den korte bane, men vi kan relativt let forbedre arternes overlevelsesmuligheder ved at genoprette levesteder og give lidt af landet tilbage til naturen. Tabet af arter er nu så stort at mange sammenligner situationen med dengang dinosaurerne og mange andre arter blev udryddet for 65 mio. år siden, den såkaldte "5' masseuddøen", med situationen i dag hvor udryddelsen af arten går 1000 gange så stærkt som den naturlige hastighed for en arts uddøen er det næppe for stærkt at tale om "Den 6' masseuddøen".

Der påhviler altså os som kommune, politikere og borgere et stort ansvar og en stor opgave med at standse denne forarmning af biodiversiteten , og vende udviklingen til en positiv vækst i mangfoldigheden her i Køge Kommune.

Biodiversitet

Biodiversitet, eller mangfoldighed i naturen, har et mangeårigt grundlag i dansk lovgivning .

På kommunalt plan har vi et stort og konkret ansvar idet hovedparten af naturen jo netop ligger ude i de enkelte kommuner. Allerede i 1982 tiltrådte Danmark BERN KONVENTIONEN OM BESKYTTELSE AF EUROPAS VILDE DYR OG PLANTER SAMT NATURLIGE LEVESTEDER ¹ Årene gik og lidet skete men i 1992 var hele verden samlet i Rio for at drøfte verdens tilstand og hvad der måtte gøres. Her blev formuleret en ny erklæring om bl.a biologisk mangfoldighed, kendt som Agenda 21. Danmark tiltrådte konventionen i 1993 ²

Årene gik og stadig skete der så godt som intet, i 2001 konkluderede Wilhelm-udvalget, (som gjorde status over den danske natur), "Kvaliteten af Danmarks natur og biodiversitet har ikke tidligere været så ringe" ³ Lidet skete. I Køge havde man dog oprettet et lokalt Agenda21 center kendt som "Det Grønne Hus i Køge", hvor man tog mange initiativer som dog ikke var istand til generelt at stoppe forarmningen af biodiversiteten. I 2004 blev der igen taget et internationalt initiativ for at nå målet om at standse nedgangen i biodiversiteten i 2010 under titlen "Countdown 2010" ⁶ deklARATIONEN blev underskrevet af en lang række lande bl.a. Danmark og mange kommuner tilsluttede sig . 2010 var internationalt biodiversitetsår hvor flere rapporter igen opgjorde de sørgelige kendsgerninger i Danmark såvel som verden i helhed . Samme år vedtog man i den Japanske by Nagoya en ny plan der skulle stoppe forarmningen af biodiversiteten inden 2020, med i alt 20 delmål - de såkaldte "Aichi-biodiversitetsmål" ⁴ I alle årene har der været en klar sammenhæng imellem de løfter regeringen har tilsluttet sig og ansvaret hos de lokale myndigheder (i dag kommunerne), men selvom tingene sker lige foran øjnene på os, har de

færreste politikere øje for denne opgave, og nu er vi lidt mere end "5 minutter i 12" hvis vi skal løfte vores opgave inden 2020.

Der er en række forudsætninger, som er vigtige at holde sig for øje, når der skal bevares biodiversitet :

- Det er lettere at bevare eksisterende biodiversitet end at genoprette tabt biodiversitet.
- Større arealer er levested for flere arter og giver større sikkerhed for de enkelte arters overlevelse.
- Spredningskorridorer og trædesten giver sammenhæng mellem levesteder og øger arters spredningsmuligheder og dermed chance for at overleve.
- I naturtyper, der er betinget af lysåbne forhold, skal der være en vis grad af forstyrrelse, f.eks. i form af græsning eller høslæt.
- Naturlig succession skal fremmes – ved indvandring af arter til nyskabte naturområder eller ved ophør af drift i f.eks. skove.
- Der skal bevares så mange forskellige naturtyper som muligt, idet forskellige arter er tilknyttet forskellige naturtyper.

Skove

Vi har mange skove i Køge Kommune, mange er drevet af skattebegunstigede fonde, kaldet "Stiftelser" og enkelte af private godser. Fælles for dem er dog at de er præget af kommerciel skovdrift med ringe biodiversitet og begrænsede rekreative muligheder bl.a på grund af jagtinteresser. Hvis vi skal udnytte det store potentiale der faktisk er for en god biodiversitet i skovområder, skal der enten etableres en række frivillige aftaler med fonde og godser, eller alternativt etableres nye skovområder uden kommercielt grundlag. "Det grønne Danmarkskort" kan her spille en afgørende rolle ⁵

Naturindholdet i skovene skal beskyttes og udvikles. Ved kortlægning af naturindholdet og interesserne i en skov kan skoven opdeles i områder med forskellige hovedinteresser. Det kan f.eks. være : 1. Områder hvor der tillades og gives plads til udfoldelse af aktiviteter. 2. Områder med almen adgang hvor der er plads til alle- gående, cyklende og løbende. 3. Områder beregnet for stilfærdig adgang eks. ornitologer. 4. Områder der søges friholdt for forstyrrelse.

For at få mere natur og forbedre biodiversiteten i skoven, skal mængden af naturligt hjemmehørende og egnskaraktéristiske arter være størst muligt. Der skal være lysåbne arealer, mere vand og flere gamle døde træer. Der skal være områder med gamle og uberørte træer og træer i forskellige højder. Slåning af vejrabatter og lysåbne arealer skal foretages på en måde der fremmer biodiversiteten.

Det åbne land

Enge og overdrev er de naturtyper har været hårdest ramt af de sidste 50-60 ændringer i landbrugets struktur og driftsformer. I mere end 1000 år var enge og overdrev vigtige arealer for det traditionelle

”blandende ” landbrug . Den vedvarende afgræsning og høslet skabte gode levevilkår for dyrearter af snart sagt enhver slags.

Klimaforandringerne med mere og voldsommere nedbør, har sat fornyet fokus på det uheldige i udviklingen med flere rørlagte vandløb og udrettede bække og åer - alt sammen noget der mindsker landskabets naturlige evne til at tilbageholde vandet og forhindre oversvømmelser af områder med boliger og andre værdier.

Åbning og genslyngning af vandløb vil skabe variation og bedre biodiversitet i forening med beskyttelse mod klimaforandringerne.

Havet – Køge Bugt

Det marine miljø er en vigtig del af opgaven med at forbedre biodiversiteten i Køge Kommune. Køge bugt var i årtier været ekstremt hård belastet af både menneskelig og kemisk forurening. De fleste forureningskilder er i dag stoppet, omend der stadig udledes en del næringsstoffer fra landområderne der afvander ud i bugten. Påtrods af de bedre forhold for vandkvaliteten har livet i bugten svært ved at vende tilbage og f.eks er miljøet stadig præget af de entrådede alger ”fedtemøg”, der fik ekstrem opblomstring midt i forrige århundrede, da belastningen med næringsstoffer var størst. Der skal sættes et arbejde i gang for at analysere hvilke muligheder Køge Kommune har for at vende udviklingen og forbedre biodiversiteten i bugten.

Natura2000

Køge Kommune er begunstiget af et større Natura2000 område - nemlig hele området langs kysten nord for lystbådehavnen og til kommunegrænsen imod Solrød. Udpegningen som Natura2000 område har delvist friholdt området nord for Køge by for bebyggelse, og giver i dag mulighed for en unik udsigt udover området og den bagvedliggende Køge bugt som i dag ikke findes andre steder langs bugten. Biodiversiteten i Natura2000 området har været faldende siden fredningen, og området trænger til en strategi for at vende udviklingen. Vandgennemstrømningen kan forbedres f.eks, ved genåbning af det tillukkede hul nord for lystbådehavnen og ændring af dæmningen ud til Revlen til en pælebro. Alt sammen noget der skal være fokus på - ikke mindst i forbindelse med den pågående stormflodssikring.

Stort set hele Køge Å er Natura 2000 område med særligt fokus på bevarelse af den sjældne fisk Pigsmerlingen.

§3 arealer

Dræning og opfyldning af lavninger i det dyrkede land har om noget ændret det danske landskab de sidste 150 år og haft negativ betydning for biodiversiteten. De tilbageværende mindre vandhuller og småbiotoper er beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3. Det er vigtigt at Køge Kommune fastholder fokus på registrering af §3 områderne i kommunen og sikrer at de bevares, ligesom områder der uretmæssigt er fjernet de sidste årtier skal genetableres. Køge Kommune har tidligere gjort en aktiv indsats for at skabe bedre leveforhold for springfrøerne, der er karakteristiske for området, ved at skabe nye vandhuller og oprense gamle

vandhuller. Denne aktivitet skal genoptages og styrkes , da Køge Kommune her har et særligt ansvar for en dyreart.

Natur

Helt uberørt natur findes stort set ikke i Danmark og næppe noget sted i Køge Kommune ! Landskabet og naturen som vi kender den i dag, er et resultat af samvirke imellem de aflejring isen efterlod efter sidste istid, naturlig og menneskeskabt erosion og i høj grad anvendelsen af jorden til dyrkning af fødevarer og græsning for kreaturer. Senere er store tekniske anlæg som veje, jernbaner, højspændingsanlæg og ikke mindst byudvikling kommet til. Dette er anlæg der både beslaglægger en stor del af land arealet , og i mange tilfælde har svært ved at falde harmonisk sammen med den omgivne natur.

En lang række af de arter vi anser som "danske", arter som vi har et ansvar for at sikre forsat gode levevilkår for er afhængighed af biotoper som afgræssede enge, overdrev og lysåbne skove; biotoper der blev "udviklet" af den landbrugsdrift der foregik fra bondestenalderen og frem til midten af 1900-tallet. De sidste årtiers hurtige udvikling af landbrugets driftsformer har efterladt mange af disse arealer uden økonomisk relevans for landbruget eller også er de inddraget til intensiv produktion af eksempelvis korn. Under alle omstændigheder er det nu en samfundsmæssig opgave (læs kommunal) at sikre sådanne biotoper til arternes overlevelse. Det kan være i samarbejde med fåre- og kvægbønder og kogræsserlav.

Naturoplevelser har mange facetter, og vi skal sikre dem hele vejen rundt. For nogen er den mest fantastiske naturoplevelse et vue over de storslåede herregårdslandskaber vi har i Køge Kommune, for andre er det en svampetur på en lysåben plet i skoven. For nogen kan en mangfoldighed af fandens mælkebøtter i en grøftekant vække begejstring, for andre igen kan synet af en gydende ørred en klar vinterdag være det der fylder en med glæde. Naturens oplevelser er svære at gøre op i penge, men næppe mange vil nægte at der her kan hentes mange "helbredende øjeblikke" .

Rekreation

Befolkningen i Køge Kommune vokser støt i de kommende år og netop nærheden og adgangen til naturen, formoder Enhedslisten, er en væsentlig livskvalitet for både nye tilflyttere og de borgere der allerede bor i Køge Kommune. En tur i skoven eller langs stranden for at nyde stilheden og få frisk vind i håret er stadig en utrolig populær fornøjelse for mange borgere. En mere aktiv benyttelse af naturen er dog også relevant for mange om det så er orienteringsløb, mountainbikekørsel eller naturfitness. Alt sammen aktiviteter der i dag ikke er lige velsete i de fonds- og privatejede skove. Her er behov for at Køge Kommune dels tager initiativ til samarbejde med skovejere, og selv går i gang med at etablere reelt offentlige tilbud.

Adgangen til at komme ud i "Det Åbne Land" er en vigtig rekreativ mulighed. Udviklingen i landbruget har kostet mange stier og markveje "livet", og der er behov for at Køge Kommune går ind og sikrer etablering af muligheder for at komme ud i landskabet uden at skulle benytte de ofte meget trafikerede småveje.

Turisme

Turisme er andet en støvede museer og gamle borge. Mange turister ønsker både at benytte og bese naturen. Turister til fods, på cykel eller båd efterspørger primitive overnatningssteder i naturen, og andre dage "Bed & Breakfast" i nærområderne.

Lystfiskerturisme støttes igennem bedre forhold for gydefisk og levesteder for ørred og laks generelt i de vandløb der er i Køge kommune.

Mål 2018-2022

- I perioden gennemføres 2 store naturgenopretningsprojekter, eksempelvis genslyngning, åbning og restaurering af et samlet åsystem, etablering af projektområde for rekreativ skov og grundvandsbeskyttelse.
- I perioden genoptages arbejdet med etablering af levesteder for springfrøen som Køge kommune har et særligt ansvar for.
- Tilbagegangen i biodiversiteten i Køge Kommune er standset ved udgangen af perioden, og der er en plan for genopretning af diversiteten i den kommende 4 års periode.
- Der etableres et antal rekreative stier i perioden, f.eks. forbindelse fra "Margrethe stien" ved Højelse til Køge Å stien ved Salbyvej. Andre stier kan etableres i samarbejde med lodsejerne, f.eks. via "Spor i landskabet" ordningen.
- I 2018 tager Køge Kommune aktivt fat på at udfylde "Det Grønne Danmarkskort" for den del der ligger i vores kommune, samt områder med relevante kontakter (spredningskorridorer og trædesten) til nabo kommuner.
- Køge Kommunes mange gadekær/branddamme udgør for mange den nærmeste "lille natur". Der skal renoveres minimum 2 gadekær årligt i perioden på en sådan måde, at de både bliver til gavn og glæde for lokalbefolkningen, og kvaliteten som biotop for de lokale arter styrkes.
- Fishing Zealand, Køge Kommune tilslutter sig dette samarbejde der rundt om størstedelen af Sjællands kyster arbejder for bedre forhold for fiskebestanden til gavn for naturen og lystfiskere.
- Køge Kommune opretter i perioden minimum 4 shelterpladser med adgang til vand og primitive toiletforhold. Pladserne kan etableres og vedligeholdes i samarbejde med private lodsejere og grønne organisationer.
- Alt kommunal jord som genudlejes (forpagtes) i perioden skal ske på vilkår der sikrer fuld økologisk dyrkning.
- Køge kommune hæver sit inde i Naturkapital Index ¹⁰ med 26 point i planperioden så Køge kommune ved slutningen af perioden har et Naturkapital index på 50%

Referencer

Naturstrategi – naturkvalitetsplanlægning i Roskilde, 2009

Naturpolitik – Lolland Kommune, 2011

Danmarks natur frem mod 2020 ”Det grønne kontaktudvalg” , 2012

Forslag til folketingsbeslutning om at standse tabet af biodiversitet i de danske skove Beslutningsforslag nr. B 47 Folketinget 2015-16 ⁷

Forslag til folketingsbeslutning om at standse tabet af biodiversitet på ferske enge og vådområder Fremsat den 20. november 2015 af Maria Reumert Gjerding (EL), Pelle Dragsted (EL), Henning Hyllested (EL), Christian Juhl (EL), Johanne Schmidt-Nielsen (EL) og Søren Søndergaard (EL) ⁸

Altinget, EL vil tvinge regeringen til at nå 2020-mål for naturen ⁹

¹ Bekendtgørelse af konvention af 19. september 1979 om beskyttelse af Europas vilde dyr og planter samt naturlige levesteder

I henhold til kgl. resolution af 5. juli 1982 har Danmark ratificeret en i Bern den 19. september 1979 undertegnet konvention om beskyttelse af Europas vilde dyr og planter samt naturlige levesteder.

Konventionen og fire dertil knyttede lister har følgende ordlyd:

KONVENTION OM BESKYTTELSE AF EUROPAS VILDE DYR OG PLANTER SAMT NATURLIGE LEVESTEDER

Den fulde ordlyd kan ses her <https://www.retsinformation.dk/eli/ltc/1986/83>

² Bekendtgørelse af Konvention af 5. juni 1992 om den biologiske mangfoldighed
(Biodiversitetskonventionen)

I henhold til kgl. resolution af 21. december 1993 har Danmark ratificeret en i Rio de Janeiro den 5. juni 1992 underskrevet konvention om den biologiske mangfoldighed.

Hele ordlyden kan ses her <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=83039>

³ Her fra "Danmarks natur frem mod 2020 udgivet af det grønne kontaktudvalg i 2012

⁶ Countdown 2010 initiativet beskriver syv hovedpunkter for arbejdet med at bevare biodiversiteten.

1. Mindst 10 % af alle typer for økosystemer bør være under beskyttelse for at bevare naturen og naturlige landskaber.

2. Landbruget bør værne om biodiversitet, for eksempel ved at øge diversiteten i agerlandet og reducere brugen af kunstgødning og pesticider.

3. Fiskebestande bør udnyttes på bæredygtige måder. 75 % af al fiskeri er i dag pressede af overfiskeri, og mange arter er allerede truede af udryddelse.

4. Bebyggelse, både i byer og på landet, bør værne bedre om/ tage mere hensyn til at indpasse biodiversitet. I dag ødelægges mange dyrs levesteder af ny bebyggelse.

5. Klimaforandringer påvirker også naturen. Klimaforandringer bør bekæmpes og arternes muligheder for migration eller tilpasning til deres nye omgivelser bør sikres.

6. Nogle fremmede arter kan i værste tilfælde blive invasive arter, som truer lokale arter med udryddelse, og derfor bør spredningen af disse arter forhindres.

7. Den biologiske mangfoldighed er fundamentet for en bæredygtig udvikling, og det er derfor nødvendigt at integrere hensyn til biodiversiteten i alle sektorer og deres politiske beslutninger.

Læse mere her <http://svana.dk/media/200507/countdown.pdf>

⁴ **De 20 Aichi-biodiversitetsmål**

Kilde: Naturstyrelsens oversættelse i Biodiversitet – en folkesag.

Debatoplæg om beskyttelsen af biodiversiteten. Miljøministeriet, 2011.

Delmål 1: Senest i 2020 er befolkningen bekendt med de værdier, der knytter sig til biologisk mangfoldighed, og de skridt de kan tage for at beskytte og udnytte biodiversitet bæredygtigt.

Delmål 2: Senest i 2020 er værdien af biologisk mangfoldighed integreret i nationale og lokale udviklings- og fattigdomsbekæmpelsesstrategier og planlægningsprocesser og er på passende vis under indarbejdelse i de nationale regnskaber og rapporteringssystemer.

Delmål 3: Senest i 2020 er incitamenter og støtteordninger, som er skadelige for biologisk mangfoldighed elimineret, udfaset eller omdannet med henblik på at minimere eller undgå negative effekter, og positive incitamenter for beskyttelse og bæredygtig brug af biodiversitet er udviklet og anvendt i overensstemmelse og harmoni med Biodiversitetskonventionen og andre relevante internationale forpligtelser under hensyn til nationale socio-økonomiske tilstande.

Delmål 4: Senest i 2020 har regeringer, erhvervsliv og interessenter på alle niveauer taget skridt til at opnå eller har implementeret planer for bæredygtig produktion og forbrug og holdt effekterne af forbrug af naturressourcer godt inden for de økologiske grænser.

Delmål 5: I 2020 er tabet af alle naturlige levesteder herunder skove som minimum halveret og hvor muligt bragt tæt på nul og degradering, og fragmentering er betydeligt reduceret.

Delmål 6: I 2020 er alle bestande af fisk, hvirvelløse dyr og vandplanter forvaltet og udnyttet bæredygtigt, lovligt og gennem økosystembaserede metoder, så overfiskeri undgås. Genopretningsplaner og målsætninger er på plads for alle forringede arter, fiskeri har ingen betydende negativ effekt på truede arter og sårbare økosystemer, og fiskeriets effekt på bestande, arter og økosystemer er inden for sikre økologiske grænser.

Delmål 7: I 2020 er arealer med landbrug, skovbrug og akvakultur forvaltet bæredygtigt, så beskyttelse af biologisk mangfoldighed sikres.

Delmål 8: I 2020 er forurening, herunder også overskud af næringsstoffer, bragt til niveauer, der ikke er skadelige for økosystemfunktioner og biologisk mangfoldighed.

Delmål 9: I 2020 er invasive arter og deres spredningsveje identificerede og prioriterede, prioriterede arter er under kontrol eller

udryddet, og indsatser for forvaltning af spredningsveje er på plads med henblik på at forebygge invasive arters introduktion og etablering.

Delmål 10: I 2015 er de forskellige typer pres fra menneskelige aktiviteter på koralrev og andre sårbare økosystemer påvirket af

klimaforandring eller havforsuring minimeret med henblik på at bevare deres integritet og funktioner.

Delmål 11: I 2020 er mindst 17 % af landarealet inkl. ferskvandsområder samt 10 % af havarealet og kystområderne, især områder som er særligt vigtige for biologisk mangfoldighed og økosystemtjenester, beskyttet gennem effektivt og ligeligt forvaltede, økologisk repræsentative og velforbundne systemer af beskyttede områder og andre effektive områdebaserede foranstaltninger. De er integrerede i bredere hav- og landskaber.

Delmål 12: I 2020 er udryddelsen af kendte truede arter forebygget og deres beskyttelsesstatus, særligt for arter med størst tilbagegang, er forbedret og opretholdt.

Delmål 13: I 2020 er den genetiske mangfoldighed hos de dyrkede planter og hos husdyr og deres vildtlevende slægtninge, herunder hos socio-økonomisk og kulturelt værdifulde arter, bevaret, og strategier for minimering af genetisk erosion og beskyttelse af deres genetiske variation er udviklet og implementeret.

Delmål 14: I 2020 er økosystemer, som yder grundlæggende tjenester herunder tjenester relateret til vand, og bidrager til sundhed, levebrød og trivsel, genoprettet og beskyttet under hensyntagen til kvinder, oprindelige og lokale samfund samt fattige og sårbare mennesker.

Delmål 15: I 2020 er økosystemernes robusthed og bidraget fra biodiversitet til kulstoflagring øget gennem bevaring og genopretning, der indbefatter genopretning af mindst 15 % af de forringede økosystemer, og bidrager derved til minimering af klimaforandringerne og til klimatilpasning samt bekæmpelse af ørkenspredning.

Delmål 16: I 2015 er Nagoya-protokollen om adgang til genetiske ressourcer og ligelig fordeling af udbyttet derfra trådt i kraft og operationel i overensstemmelse med national lovgivning.

Delmål 17: I 2015 har hver part udarbejdet, vedtaget som politisk instrument og påbegyndt implementering af en effektiv, partcipatorisk og opdateret biodiversitetsstrategi og handlingsplan.

Delmål 18: I 2020 er oprindelige folks og lokale samfunds traditionelle viden, opdagelser og metoder til beskyttelse og bæredygtig udnyttelse af biologisk mangfoldighed og deres traditionelle udnyttelse af biologiske ressourcer respekteret i overensstemmelse med national lovgivning og relevante internationale forpligtelser, og fuldt integreret og reflekteret i implementeringen af konventionen med fuldstændig og effektiv deltagelse af oprindelige folk og lokale samfund på alle relevante niveauer.

Delmål 19: I 2020 er den videnbase og de teknologier, der relaterer sig til biologisk mangfoldighed, værdien af biologisk mangfoldighed, funktioner, status og trends, og konsekvenserne af biodiversitetstab, forbedret, fordelt bredt, overført og anvendt.

Delmål 20: Senest i 2020 skal mobiliseringen af finansielle ressourcer fra alle kilder og i overensstemmelse med den konsoliderede og besluttede proces i strategien om ressourcemobilisering øges væsentligt fra det nuværende niveau for effektivt at implementere den strategiske plan for 2011-2020. Dette mål vil blive genstand for ændringer afhængigt af vurderinger af ressourcebehovet, som skal udvikles og rapporteres af parterne.

⁵ Der kan ikke linkes direkte til den lokale del af Det Grønne Danmarkskort men her er en relevant artikel <http://www.ktc.dk/artikel/genopliv-det-groenne-danmarkskort-0>

¹ ⁰ <http://www.biodiversitet.nu/nki-kommunedigrammer/nki-koege#16679>

⁷ http://www.ft.dk/Rlpdf/samling/20151/beslutningsforslag/B47/20151_B47_som_fremsat.pdf

⁸ <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=175538>

⁹ <http://www.altinget.dk/miljoe/artikel/el-vil-tvinge-regeringen-til-at-naa-2020-naturmaal>